

5. Yastremska O. M. (2014). Tekhnolohichne onovlennia subiektiv hospodariuvannia na osnovi innovatsiinoho rozvytku. *Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy mashynobudivnoi haluzi: problemy teorii ta praktyky - Economics and management of machine-building enterprises: problems of theory and practice*, 1 (25), 4–14 [in Ukrainian].

6. Innovatsiina polityka: Yevropeyskyi dosvid ta rekomendatsii dlia Ukrainy. Proekt YeS «Vdoskonalennia stratehii, polityky ta rehuliuвання innovatsii v Ukraini». (2011). Kyiv: Feniks [in Ukrainian].

Гречко Ольга Олександрівна

*кандидат юридичних наук, молодший науковий співробітник
НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку
НАПрН України*

**ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО
ЯК ЗАСІБ СТИМУЛЮВАННЯ
ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ**

У роботі висвітленні засади функціонування державно-приватного партнерства в Україні, переваги його реалізації. Розглядається досвід зарубіжних країн щодо використання програм державно-приватного партнерства як засобу стимулювання інновацій.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, стимулювання, інноваційний розвиток.

Hrechko Olha

PhD, Junior Researcher of the Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovate Development of NALS of Ukraine

**PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP AS A MEANS
OF STIMULATING INNOVATIVE DEVELOPMENT**

The work highlights the principles of public-private partnership in Ukraine, the benefits of its implementation. The experience of foreign countries in using

public-private partnership programs as a means of stimulating innovation is considered.

Keywords: public-private partnership, stimulation, innovative development.

Дієва інноваційна політика держави здатна прискорити її економічний розвиток та забезпечити гарантований вихід із кризового стану, оскільки, як свідчить досвід зарубіжних країн, соціально-економічний розвиток на інноваційній основі є головним чинником успіху держав та бізнесу у світі сьогодні. Отже, сучасна національна інноваційна система України потребує комплексного застосування усіх можливих засобів стимулювання [1, с. 23, 25].

Слід зазначити, що багато країн світу реалізують програми державно-приватного партнерства, щоб стимулювати комерціалізацію нових ідей на ринку [1, с. 23]. Серед найкращих у запровадженні ідеології партнерства у практичне життя – Індія, Бразилія, Російська Федерація, Мексика, Китай. Безумовним лідером у цих процесах стали Індія і Китай – країни що швидко і потужно розвиваються. У 2007 році у даних країнах було розпочато 45 % усіх нових проєктів у формі публічно-приватного партнерства. Зауважимо, що саме зазначені країни найменше у світі постраждали від кризи [2].

З огляду на досвід США використання програм державно-приватного партнерства як засобу стимулювання інноваційних розробок та виробництва може бути корисним і для України. Вдалим прикладом може слугувати Small Business Innovation Research Program (SBIR) – програма підтримки малих інноваційних підприємств урядом США. З моменту свого створення в 1982 році, програма досягла значення у 2 млрд. дол. на рік прибутку, включає в себе одинадцять федеральних агентств, які відраховують 2,5 відсотка свого бюджету на наукові дослідження до бюджету SBIR. Особливості та переваги SBIR: програма спрямовується на надання допомоги малим компаніям у суспільно корисних сферах та, як правило, економічно не вигідних, як то, охорона здоров'я, екологія тощо; програма не має бюджету, не потребує додаткових фінансових вкладень, і тому незалежна від проблем бюджетного дефіциту; програма є децентралізованою щодо уряду, вона є власністю абсо-

лютно різних за розмірами і завданнями установ, а саме: Міністерства оборони, Міністерства охорони здоров'я і соціальних служб, Міністерства енергетики та ін. [3].

На відміну від США в Україні державна підтримка державно-приватного партнерства забезпечується бюджетним фінансуванням. Оскільки у цій сфері існують проблемні питання, а саме, відсутність гарантій продовження терміну реалізації бюджетних програм на строк реалізації державно-приватного партнерського проекту, невизначеність методології надання бюджетної підтримки, обмежені можливості отримання державних гарантій (особливо на місцевому рівні), на нашу думку, для вирішення цих проблем слід впроваджувати нові форми партнерських відносин та їх фінансування.

В Україні державно-приватне партнерство здійснюється на основі договору між приватним партнером та державним партнером (державні органи влади або органи місцевого самоврядування). Тоді як, в європейських країнах переважно створюється спеціальна структура у формі юридичної особи за участю публічного і приватного партнера, у ряді випадків – ще за участю фінансових інститутів [4]. Ознаками державно-приватного партнерства (далі – ДПП) в Україні є: створення (нове будівництво, реконструкція тощо) об'єкта державно-приватного партнерства та/або управління (експлуатація, технічне обслуговування) таким об'єктом; довготривалість відносин (від 5 до 50 років); передача приватному партнеру частини ризиків у процесі здійснення державно-приватного партнерства; внесення приватним партнером інвестицій в об'єкт державно-приватного партнерства (ст. 1 п. 3 Закону України «Про державно-приватне партнерство») [5]. Реалізація проектів ДПП майже завжди є співробітництвом держави і бізнесу щодо впровадження високих технологій, що формує відповідний ринок для інновацій та наукових досліджень [2].

Голова правління Українського центру сприяння розвитку публічно-приватного партнерства Запатріна І. В. вбачає низку переваг державно-приватного партнерства, які обумовлюють доцільність реалізації цієї форми відносин. Для державного партнера це: 1. скорочення витрат на надання послуг; 2. активізація інвестиційної діяльності; 3. ефективне управління майном; 4. економія фінансових

ресурсів держави; 5. використання досвіду приватних компаній; 6. оптимізація розподілу ризиків; 7. підвищення ефективності інфраструктури; 8. розвиток форм проектного фінансування; 9. стимулювання підприємницького мислення; 10. рівний діалог між владою та бізнесом; 11. збереження та створення робочих місць. Для приватного партнера перевагами є: 1. залучення бюджетних коштів до проекту; 2. доступ до раніше закритих сфер економіки (ЖКТ, інфраструктура тощо); 3. розширення можливостей отримання пільгових кредитів під державні гарантії від міжнародних та вітчизняних фінансових установ на строк довгий термін; 4. поліпшення роботи з державними дозвільними органами; 5. підвищення статусу проекту через участь у проектах державного партнера; 6. позитивний імідж у суспільстві; 7. оптимізація розподілів ризиків проекту [4]. Таким чином, у приватного партнера за рахунок статусу проекту з'являється більше можливостей доступу до об'єктів інфраструктури, до джерел фінансування та інвестування, більше можливостей контактування з різними державними органами, а також розподіляються витрати та ризики проекту. Державний партнер за рахунок активної участі та досвіду приватного партнера (виконавця проекту) – економить, розвиває певну інфраструктуру, активізує інноваційну, інвестиційну, підприємницьку діяльність, оптимізує управління об'єктом, витрати та ризики. Отже, відносини при державно-приватному партнерстві є взаємовигідними, стимулюючими та забезпечуючими розвиток учасників проекту, і головне, діалог між владою та бізнесом сприяє повноцінному розвитку держави та суспільства в цілому.

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що з огляду на позитивний досвід зарубіжних країн щодо реалізації проектів державно-приватного партнерства, які досягли успіху у цій сфері та стимулюють інноваційний розвиток, а також, беручи до уваги низку переваг державно-приватного партнерства як для учасників проекту, так і для сталого розвитку держави і суспільства в цілому, можна стверджувати про доцільність застосування цього інституту як нової форми правовідносин між державою та підприємництвом – на засадах партнерства, а не на засадах підпорядкування як це традиційно склалося.

ЛІТЕРАТУРА

1. Любчич А. М. Стимулювання інновацій в державному секторі: зарубіжний досвід. *Право та інновації*. 2020. № 1 (29). С. 22-27.
2. Запатріна І. В. Публічно-приватне партнерство в Україні: перспективи застосування для реалізації інфраструктурних проєктів і надання публічних послуг. URL: [...irbis-nbuv.gov.ua 'cgiirbis_64](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgiirbis_64)
3. Лебедева Л. В. Сучасна інноваційна політика держави в Україні: проблеми та перспективи реформування. *Ефективна економіка*. 2014. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_1_11
4. Державно-приватне партнерство в Україні. Обзорна інформація. URL: https://www.ukrppp.com/present/Day_1_Panel_4_Ministry_of_Economy.pdf
5. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010 р. № 2404-VI. Дата оновлення 25.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17?find=1&text=%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%86%D0%B5%D0%B2#Text>

REFERENCES

1. Liubchych A. M. (2020). Stymuliuvannia innovatsii v derzhavnomu sektori: zarubizhnyi dosvid. *Pravo ta innovatsii - Law and innovation, 1 (29)*, 22-27 [in Ukrainian].
2. Zapatrina I. V. Publichno-pryvatne partnerstvo v Ukraini: perspektyvy zastosuvannia dlia realizatsii infrastrukturykh proiektiv i nadannia publichnykh posluh. URL: [irbis-nbuv.gov.ua 'cgiirbis_64](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgiirbis_64) [in Ukrainian].
3. Lebedeva L. V. (2014). Suchasna innovatsiina polityka derzhavy v Ukraini: problemy ta perspektyvy reformuvannia. *Efektivna ekonomika - Efficient economy, 1*. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_1_11 [in Ukrainian].
4. Derzhavno-pryvatne partnerstvo v Ukraini. Obzorna informatsiia. URL: https://www.ukrppp.com/present/Day_1_Panel_4_Ministry_of_Economy.pdf [in Ukrainian].
5. Pro derzhavno-pryvatne partnerstvo: Zakon Ukrainy vid 01.07.2010 r. № 2404-VI. Data onovlennia 25.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17?find=1&text=%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%86%D0%B5%D0%B2#Text> [in Ukrainian].